

VARHAISKASVATUKSEN ALOITUS

Opas perheiden tukemiseen lapsen päiväkodin aloituksessa

Tiivistelmä

Tekijä(t) Arola, Nelli Vahvaselkä, Hanna	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 30+14	Valmistumisaika Kevät 2021
Työn nimi Varhaiskasvatuksen aloitus Opas perheiden tukemiseen lapsen päiväkodin aloituksessa		
Tutkinto Sosionomi (AMK)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön aiheena on lapsen varhaiskasvatuksen aloitus. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tukea ja auttaa perheitä lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa. Toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksena syntyi opas, jonka tavoitteena oli tuottaa organisaation Y päiväkodille selkeä opas. Tavoitteena oli, että sekä lasten huoltajat että päiväkodin työntekijät hyötyisivät siitä. Opas on suunnattu varhaiskasvatuksessa aloittavien lasten perheille.</p> <p>Opinnäytetyö sisältää teoreettista tietoa hyvään päiväkodin alkuun liittyvistä aiheista, jotka ovat huoltajien ja päiväkodin välinen yhteistyö, päiväkodin aloitusprosessiin liittyvistä pehmeästä laskusta ja kotikäynneistä sekä lapsen kohtaamisesta ja erokokemuksesta. Teoreettisessa osuudessa kerrotaan myös varhaiskasvatuksen toiminnasta sekä sitä ohjaavasta suunnitelmasta ja laista.</p> <p>Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen menetelmää ja päiväkodin X lasten huoltajille teetettiin kyselylomakkeen avulla. Kyselylomakkeella pyrittiin saamaan huoltajien kokemuksia ja ajatuksia liittyen heidän lapsensa päiväkodin aloitukseen. Kyselyn vastauksista nousseita teemoja olivat rutiinit, päiväkodin arvot, säännöt ja periaatteet, lapsen ja huoltajan kohtaaminen sekä pehmeä lasku. Kyselyn vastaukset analysoitiin teemoittelemalla ja niitä käytettiin oppaan sisällön tuottamiseen.</p>		
Asiasanat Varhaiskasvatus, varhaiskasvatuksen aloitus, yhteistyö		

Abstract

Author(s)	Type of publication	Published
Arola, Nelli	Bachelor's thesis	Spring 2021
Vahvaselkä, Hanna	Number of pages	
	30+14	
Title of publication		
The start of early childhood education A guide to supporting families in starting a child's early childhood education		
Name of Degree		
Bachelor of Social Services		
Abstract		
<p>The subject of the thesis is the start of early childhood education. The purpose of the thesis was to support and help families whose child is about to start early childhood education. The thesis is functional, and the result was a guide. The aim of the guide was to be beneficial both to children's guardians and kindergarten employees. The guide is aimed at families whose child is starting early childhood education.</p> <p>The thesis includes theoretical knowledge of topics related to a good start in kindergarten. The topics in the thesis are collaboration between guardians and kindergarten, soft landing to kindergarten, home visits, the encountering of the child and experience of separation. There is also theoretical information about the plan and law which guide the activity in early childhood education.</p> <p>Qualitative research method was used in the thesis and the survey was conducted by a questionnaire. The goal of the questionnaire was to collect guardians experiences and thoughts about their child's start in early childhood education. The themes from questionnaire responses were routines, kindergarten values, rules and principles, encountering the child and guardians and soft landing. The responses of the survey were analysed by thematic analysis and those were used to produce the content to the guide.</p>		
Keywords		
Early childhood education, starting early childhood education, collaboration		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN TAUSTA	2
2.1	Toimeksiantaja ja tausta	2
2.2	Tarkoitus ja tavoite.....	2
2.3	Toiminnallinen opinnäytetyö	2
3	VARHAISKASVATUS	5
3.1	Varhaiskasvatuslaki	5
3.2	Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.....	5
3.2.1	Oppimisen alueet.....	6
4	VARHAISKASVATUKSEN ALOITUS.....	9
4.1	Päiväkodin aloituskäytännöt	9
4.2	Huoltajien ja varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö.....	10
4.3	Lapsen kohtaaminen	12
4.4	Erokokemus.....	13
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	15
5.1	Prosessi.....	15
5.2	Aineiston keruu.....	17
5.3	Tulokset ja analysointi	20
5.4	Opas.....	22
6	YHTEENVETO	25
6.1	Pohdinta	25
6.2	Luotettavuus ja eettisyys.....	27
6.3	Jatkokehittämissuhteet.....	28
	LÄHTEET	29
	LIITTEET	1

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatuksen aloitus on iso muutos lapsen ja perheen elämässä. Lapsen elämänpiiri laajenee ja ero huoltajista on lapselle stressiä aiheuttava tekijä. Mitä pienempi lapsi on, sitä tärkeämpää on kiinnittää huomiota hyvään varhaiskasvatukseen aloitukseen, jotta lapsi pystyy päiväkodissa muodostamaan kiintymyssuhteen työntekijään. Kiintymyssuhde vaikuttaa lapsen kehitykseen ja on sen perusta. (Vilén ym. 2011, 115.)

Varhaiskasvatustalaki sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat ja säätelevät päiväkodin toimintaa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Tavoitteena on myös tukea perheitä ja huoltajia kasvatustyössä. (Opetushallitus 2018, 7, 16.)

Opinnäytetyö on toiminnallinen ja konkreettinen tuotos on opas, joka on suunnattu perheille, joiden lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa. Opas on luotu päiväkodin X käyttöön. Toimeksiantajana toimii kielikylpyyn suuntautunut päiväkotitoiminta. Toimeksiantajan käytäntöjen takia, päiväkodin yksikkö eikä organisaatio saa olla tunnistettavissa opinnäytetyössä. Tästä syystä opinnäytetyöraportissa käytetään nimitystä organisaatio Y ja päiväkotitoiminta X.

Oppaan tarkoituksena on tukea perheitä lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa ja antaa tietoa varhaiskasvatuksesta sekä kyseisen päiväkodin toimintatavoista. Oppaan sisältöön ovat vaikuttaneet niin lasten huoltajat kuin päiväkodin työntekijät. Käytimme opinnäytetyössämme laadullisen tutkimuksen menetelmiä ja teetimme huoltajille kyselyn, jonka tarkoituksena oli saada heidän kokemuksiaan ja ajatuksiaan päiväkodin aloituksesta.

Opinnäytetyössä käsitellään varhaiskasvatukseen liittyviä asioita. Teoreettinen viitekehitys koostuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, kiintymyssuhteista, huoltajien ja varhaiskasvatuksen välisestä yhteistyöstä sekä päiväkodin X käytäntöihin liittyvistä kotikäynnistä ja pehmeästä laskusta. Teoriapohjaa hyödynnettiin oppaan kokoamiseen.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA

2.1 Toimeksiantaja ja tausta

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii kielikylpyyn suuntautunut päiväkoti. Päiväkoti X tarjoaa varhaiskasvatusta 0–5-vuotiaille. Kyseisessä päiväkodissa työskentelee varhaiskasvatuksen opettaja, sosionomeja, lastenhoitajia sekä päiväkodin johtaja. Päiväkodin johtaja on toiminut yhteyshenkilönämme opinnäytetyöhön liittyvissä asioissa.

Opinnäytetyön aihe nousi esille jo keväällä 2020 päiväkodissa X, jossa toinen meistä työskentelee. Opinnäytetyömme aiheen valintaan vaikutti myös omat mielenkiinnonkohteemme ja halusimme päästä kehittämään konkreettisen tuotoksen, josta olisi kyseiselle päiväkodille hyötyä. Aihe tuki myös opintojamme ja oli tulevaisuuden työnkuvamme kannalta hyödyllinen.

2.2 Tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa opas, joka tukee ja auttaa perheitä lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa. Tarkoituksena on antaa tietoa varhaiskasvatuksesta ja siihen panostamisen merkityksestä. Näin pyritään edistämään lapsen sopeutumista päiväkodin arkeen. Oppaan tarkoituksena on edistää perheen ja päiväkodin yhteistyötä lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa.

Tavoitteena on tehdä selkeä opas, jota päiväkoti X voi käyttää työvälineenään. Opas on suunniteltu päiväkodin X käyttöön ja tavoitteena on, että päiväkoti voi tulevaisuudessa käyttää ja tarvittaessa muokata sitä. Opas palvelee päiväkotia ja perheitä, joiden lapsi aloittaa päiväkodissa. Oppaan tavoitteena on antaa tiivistetyksi tarvittavaa tietoa liittyen lapsen varhaiskasvatuksen aloitukseen.

2.3 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tavoitteena on ammatillisen kentän käytännön toiminnan ohjeistaminen tai opastaminen. Tuotoksena voi olla käytäntöön suunnattu opas, ohje, kansio, tapahtuma tai opastus kuten perehdyttämisorjas, turvallisuusohjeistus tai jokin muu ohje. Toiminnallisessa opinnäytetyössä on tärkeää, että

siinä yhdistyy käytännön toteutus ja sen raportointi tutkimusviestinnän keinoin. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.) Toiminnalliseen opinnäytetyöhön sisältyy tietoperusta, erilaiset menetelmät ja toimijat sekä itse tuotos. Raporttiin tulee selkeästi kuvata toiminnan eri vaiheet sekä aineiston käsittely- ja analyysimenetelmät, jotta lukijan on helppo seurata prosessin etenemistä. Myös tutkimuksellisuuden tulee näkyä opinnäytetyössä ja tietoa voidaan kerätä esimerkiksi kyselyn avulla. (LAB-ammattikorkeakoulu 2020.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössämme ei ole varsinaista tutkimusta, mutta käytimme laadullisen tutkimuksen menetelmiä kerätäksemme huoltajien ajatuksia ja kokemuksia. Vilka ja Airaksinen (2003, 63) määrittelevät, että laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimuksella pyritään ilmiön kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen sekä siihen, mitkä uskomukset tai käsitykset ohjaavat ihmisten toimintaa. Kvalitatiivinen tutkimus sopii toiminnalliseen opinnäytetyöhön esimerkiksi silloin, kun tavoitteena on tehdä kohderyhmän näkemyksiin perustuva tuotos.

Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että tutkimukseen osallistuvilla on tutkitavasta asiasta mahdollisimman paljon kokemusta. Tästä syystä on tärkeää käyttää harkintaa ja valita tarkasti kyselyn osallistujat. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 98.) Halusimme saada oppaan käyttäjäryhmältä eli lasten huoltajilta ajatuksia ja kokemuksia liittyen lapsen varhaiskasvatukseen aloitukseen. Kysely jaettiin sellaisiin perheisiin, joiden lapsi oli aloittanut syksyn aikana päiväkodissa X. Heidän osallistumisensa oppaan sisällön suunnitteluun oli tärkeää, sillä heillä oli tuorein kokemus varhaiskasvatukseen aloituksesta. Oppaita päiväkodin aloituksesta on tehty useita, mutta koska teimme oppaan juuri kyseiselle päiväkodille, halusimme kerätä mielipiteitä tämän päiväkodin lasten huoltajilta. Näin saimme oppaan sisällön vastaamaan päiväkodin X ja sen perheiden tarpeita.

Opinnäytetyön tuotos on opas, joka on suunnattu päiväkodin X lasten huoltajille. Opas tukee perheitä ja antaa informaatiota lapsen varhaiskasvatukseen aloituksesta. Oppaan tarkoituksena on, että siitä hyötyisivät etenkin ne perheet, joiden ensimmäinen lapsi aloittaa päiväkodissa X. Tarve kyseiselle oppaalle tuli suoraan päiväkodilta X, koska heillä ei ollut valmista, yhteistä opasta perheille. Päiväkodin X huoltajat vaikuttivat oppaan sisältöön teettämämme kyselyn avulla. Päiväkodin yhteyshenkilön sekä päiväkodin työntekijöiden mielipiteet ja toiveet otettiin

huomioon oppaan suunnittelussa. He antoivat palautetta melkein valmiista oppaasta, ja niiden pohjalta oppaaseen tehtiin muutoksia.

3 VARHAISKASVATUS

3.1 Varhaiskasvatuslaki

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää. Sitä ohjaa varhaiskasvatuslaki. (Opetushallitus 2018, 7.) Laki määrittelee, että varhaiskasvatuksen on oltava suunnitelmallista ja tavoitteellista lapsen kasvatusta, joka koostuu opetuksesta ja hoidosta, jossa painotetaan pedagogiikkaa. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 2 §.)

Lain määrittämän varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Sen tehtävänä on tukea lapsen oppimista leikin, liikunnan, taiteen ja kulttuurin kautta. Toiminnan tulee olla pedagogista ja kasvuympäristön tulee olla turvallinen ja oppimista edistävä. Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatukseen tulee edistää tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaista mahdollisuutta osallistua. Jokaisella lapsella on oikeus osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Varhaiskasvatukseen tulee kehittää lapsen vuorovaikutustaitoja sekä toimimista ryhmässä kunnioittavasti muita ja ympäristöä kohtaan. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 3 §.)

3.2 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Varhaiskasvatus on tärkeä osa lapsen kasvua ja kehitystä. Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelma perusteet on laadittu varhaiskasvatuslain pohjalta. Perusteiden tavoite on turvata jokaiselle lapselle tasavertaiset edellytykset varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksen kokonaisuus koostuu kolmesta osasta, valtakunnallisesta varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, paikallisesta varhaiskasvatussuunnitelma perusteista sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmasta. Perusteissa määritellään varhaiskasvatuksen keskeisistä tavoitteista ja sisällöistä, varhaiskasvattajien ja huoltajien välisestä yhteistyöstä, monialaisesta yhteistyöstä sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmien sisällöistä. (Opetushallitus 2018, 7–8.)

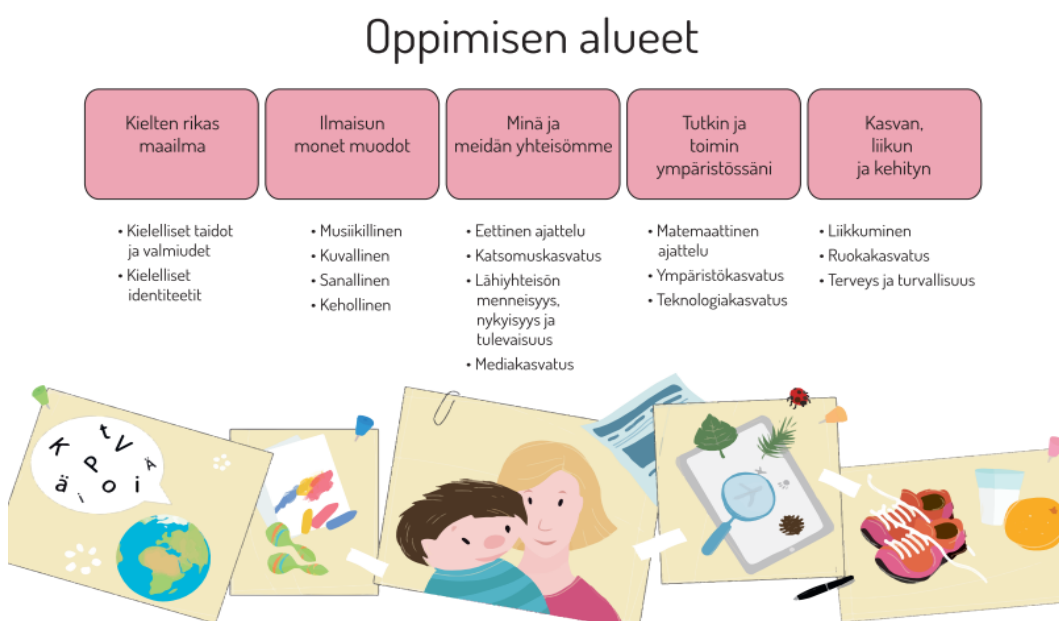
Varhaiskasvatus luo lapsen laaja-alaiselle oppimiselle perustan. Laaja-alainen osaaminen on kokonaisuus, joka muodostuu tiedoista, taidoista, arvoista, asenteista ja tahdosta. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on luokiteltu viisi laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, jotka liittyvät toisiinsa. Ne ovat ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja

arjen taidot, monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologia osaaminen sekä osallistuminen ja vaikuttaminen. Näitä taitoja edistetään varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa olevien oppimisen alueiden avulla. (Opetushallitus 2018, 23–24.)

3.2.1 Oppimisen alueet

Oppimisen alueet ohjaavat varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa. Oppimisen alueet ovat kokonaisuus, joita voidaan yhdistellä ja niitä toteutetaan lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan. Oppimisen alueita on viisi, kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni ja kasvan, liikun ja kehityn. (Opetushallitus 2018, 40.)

Ilmaisun monet muodot keskittyvät tutustuttamaan lapsia eri taiteen aloihin sekä kulttuuriperintöön. Varhaiskasvatuksessa tuetaan tavoitteellisesti lasten musiikillista, kuvallista, sanallista sekä kehollisen ilmaisu kehitystä. Minä ja meidän yhteisömme osaamisalueen tavoitteena on kehittää lasten valmiuksia toimia lähiympäristössään sekä ymmärtää sen monimuotoisuutta. Tutkin ja toimin ympäristössäni oppimisalue pitää sisällään matemaattisen ajattelun, ympäristökasvatuksen sekä teknologiakasvatuksen. Varhaiskasvatus antaa lapsille pohjan terveelliselle ja fyysisesti aktiiviselle elämälle. (Opetushallitus 2018, 40–47.) Oppimisen alueiden sisällöt on esitelty kuvassa 1.

Kuva 1. Oppimisen alueet (Opetushallitus 2020)

Kielten rikas maailma ohjaa lasten kielellisen kehityksen tukemista. Siihen kuuluu vuorovaikutustaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot, kielen käyttötaidot, kielellinen muisti ja sanavarasto sekä kielitietoisuus. Yhdessä päiväkodin työntekijöiden ja lapsen huoltajien kanssa keskustellaan, millainen lapsen kielellinen ympäristö on ja mikä sen merkitys on ja miten sitä pyritään varhaiskasvatuksessa tukemaan. (Opetushallitus 2018, 40–42, 50.)

Kielen kehitys on yhteydessä lapsen koko kehitykseen. Kielen avulla hankitaan ja varastoidaan tietoja muistiin. Kielen kehitys on jatkuvaa ja sillä on yhteys myös puheen kehitykseen. (Nurmilaakso 2011, 31.) Lapsen kielen kehitys on yksilöllistä ja siinä on monia eri vaiheita (Laakso 2014, 25).

Kielen kehitystä ja sen oppimista voidaan tukea monella eri tavalla lapsen arjessa. Lyytisen (2014, 66–67) mukaan lapsen ja aikuisen väliset yhteiset toiminnot ovat hyviä tilanteita kielen oppimiselle. Esimerkiksi leikkiminen, pelaaminen, kirjojen lukeminen ja lapsen kanssa keskusteleminen. Lapsi ei välttämättä itse pysty tuottamaan yhtä paljon puhetta, mutta ymmärtää sitäkin enemmän. Kivijärvi (2020, 264) toteaa myös, että mitä pienempi lapsi on, sitä tärkeämpiä on päivittäiset vuorovaikutustilanteet kielen oppimisen kannalta. Tärkeää on myös säännölliset ohjatut oppimistilanteet, joihin valitaan lapselle tärkeitä teemoja ja aiheita.

Kielenkehitystä voidaan tukea esteettömän viestinnän keinoin. Esteetöntä viestintää voidaan kutsua AAC:ksi, jolla tarkoitetaan puhetta tukevia ja korvaavia keinoja. Esteetön viestintä on vuorovaikutuksen väline, jolla autetaan lasta ymmärtämään ja ilmaisemaan itsensä. Näitä ovat esimerkiksi kehonkieli, tukiviittomat sekä kuvat. (Merikoski & Pihlaja 2019, 201–202.) Tukiviittomilla voidaan tukea sanojen ymmärtämistä painottamalla tiettyjä sanoja lauseissa. Lapsen on helppo oppia myös itse käyttämään näitä, jos ympäristö tukee ja kannustaa niiden käyttöön. Tukiviittomat toimivat hyvin esimerkiksi ohjaustilanteissa. (Merikoski & Pihlaja 2019, 205–207.) Merikoski ja Pihlaja (2019, 207–209) kirjoittavat, että kuvien käyttö varhaiskasvatuksen arjessa on yleistä. Kuvia voidaan käyttää, jos lapsen kielelliset taidot ovat heikot tai estyneet. Kuvat auttavat lasta ymmärtämään ja ovat apuna tarkkaavaisuuden kohdentamisessa. Kuvat voivat myös auttaa lasta, kun opetellaan uusia asioita. Esimerkiksi päivän ohjelma voidaan havainnollistaa lapsille

kuvien avulla. Ne auttavat lasta myös hahmottamaan tilaa ja paikkaa, esimerkiksi niin, että jokaisella lapsella on oma merkki tai symboli.

Kaksikielisyydellä tarkoitetaan sitä, että pystyy puhumaan, ymmärtämään ja ajattelemaan kahdella eri kielellä (Hassinen 2005, 9). Lapsi pystyy oppimaan kaksi kieltä samaan aikaan. Lapsi saattaa sekoittaa kumpaakin kieltä samaan lauseeseen. (Ahonen ym. 2014, 84.) Kaksikielisyyttä määritellään sen avulla minkä ikäisenä kielet omaksutaan tai millä menetelmällä sekä millä tasolla ja miten kieltä käytetään. Kieli voidaan omaksua kotona tai jossakin muussa ympäristössä. (Hassinen 2005, 17.) Uusi kielikulttuuri on lapselle suuri muutos. Kotikieltä ei ymmärräkään muualla ja on opetettava uusi kieli. Uuden kielen oppiminen vie aikaa ja vaivaa. (Ahonen ym. 2014, 83.)

4 VARHAISKASVATUKSEN ALOITUS

4.1 Päiväkodin aloituskäytännöt

Kun lapsi aloittaa päiväkodissa, tulee huolehtia huoltajien ja päiväkodin työntekijöiden välisen yhteistyön syntymisestä. Prosessin alussa yhteistyösuhteen luomisen merkitys on suuri. Sen avulla pystytään takaamaan lapsen turvallinen siirtyminen päiväkotiin sekä huolehtimaan lapsen kiintymyssuhteista. (Karikoski & Tiilikka 2020, 81.)

Yhteistyö päiväkodin kanssa alkaa kotikäynnillä ja pehmeällä laskulla (Kaskela & Kekkonen 2006, Kanninen & Sigfrids 2012, 133 mukaan). Päiväkodissa X on käytäntönä tehdä kotikäynti ennen lapsen päiväkodin aloitusta. Pehmeä lasku tapahtuu päiväkodissa porrastaen. Kotikäyntien tehtävänä on tukea ja valmistaa sekä lasta että huoltajia päiväkodin aloitukseen, ja kotikäynnit tulisi tehdä ennen varhaiskasvatuksen aloitusta (Kekkonen 2012, 40). Kotikäyntien aikana on tavoitteena luoda hyvä kontakti sekä lapseen että huoltajiin. Tavoitteena on aloittaa luotamuksellisen suhteen luominen. Kotikäynnin aikana päiväkodin työntekijä kerää tietoja lapsesta sekä samalla välittää huoltajille oman ammatillisuutensa. (Kanninen & Sigfrids 2012, 139.)

Pehmeän laskun tavoite on tutustuttaa lapsi päiväkotiin ja sen ihmisiin yhdessä huoltajan kanssa (Kanninen & Sigfrids 2012, 144). Lapsen varhaiskasvatus aloitetaan pehmeällä laskulla, jolloin huoltaja on lapsen mukana tutustumassa päiväkodin arkeen ja käytäntöihin, kuten esimerkiksi syömiseen ja nukkumaan menemiseen. Tutustumiskäynnit ovat alkuun lyhyitä ja niitä pidennetään vähän kerrallaan. Lasta totutetaan olemaan erossa huoltajistaan ja vähitellen lapsi jää päiväkotiin ilman huoltajaa. Aluksi huoltaja voi olla vaikka toisessa tilassa. (Vilén ym. 2011, 115.) Lapsen turvallisuudentunteen kannalta on tärkeää, että lapsi käy päiväkodin rutiinit läpi yhdessä huoltajansa kanssa. Kun lapsi näyttää kokevansa olonsa turvalliseksi, huoltaja antaa tilaa varhaiskasvatuksen työntekijälle. Turvallisesti kiintynyt lapsi turvautuu pehmeän laskun aikana yleensä huoltajaansa, mutta ajan mittaan lapsi voi turvautua tuttuun päiväkodin työntekijään. (Kanninen & Sigfrids 2012, 145.)

Kun lapsi ja huoltaja tutustuvat yhdessä päiväkotiin, huoltajan kasvatukselliset tiedot lapsesta välittyy myös päiväkodin työntekijöille. Työntekijät pystyvät myös

muodostamaan kuvan itse lapsesta sekä lapsen ja huoltajan välisestä vuorovaikutussuhteesta tutustumiskäyntien aikana. (Karikoski & Tiilikka 2020, 82.) Tutustumiskäyntien aikana päiväkodin työntekijä pystyy myös huoltajan avulla luomaan lapsen sensitiivisen vuorovaikutussuhteen. Varhaiskasvatuksen työntekijä oppii tulkitsemaan lapsen tunteita sekä tunnistamaan mikä helpottaa lapsen eroahdistukseen ja stressiin. Työntekijä pystyy myös kannattelemaan lapsen kehityksen kannalta tärkeitä kiintymyssuhteita, kun tutustuminen on ollut riittävää. (Lund 2010, Karikoski & Tiilikka 2020, 82–83 mukaan.)

Jokaiselle lapselle laaditaan päiväkodin alkaessa henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä huoltajien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen osallistuvat lapsen hoidosta vastaavat aikuiset sekä lapsi ja lapsen huoltajat. Suunnitelmaan tulee ottaa huomioon niin huoltajien kuin varhaiskasvatuksen työntekijöiden havainnot ja näkemykset lapsen kasvusta ja kehityksestä. (Opetushallitus 2018, 10.) Ahonen (2017, 244–245) kirjoittaa, että on tärkeää saada muodostettua lapsesta ja lapsen tarpeista kokonaiskuva. Näin lapsen tuen tarpeet sekä mielenkiinnon kohteet pystytään huomioimaan päiväkodin arjessa.

4.2 Huoltajien ja varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö

Huoltajien ja päiväkodin työntekijöiden väliseen yhteistyöhön varhaiskasvatuksessa sisältyy kaikki toiminta ja vuorovaikutus heidän välillään (Koivunen 2009, 151). Yhteistyöllä tarkoitetaan sitä, että huoltajat ja päiväkodin työntekijät ovat sitoutuneita toimimaan lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Yhteistyön kannalta on tärkeää, että työntekijöiden ja huoltajien välille syntyy luottamusuhde ja pystytään jakamaan niin huolia, kuin arkisia kasvatuskysymyksiäkin. Tärkeässä asemassa on huoltajien kuuntelu ja kuuleminen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 11, 13,15.) Kuuleva kunnioitus, avoimuus, kiinnostus, yhteiset tavoitteet ja yhteisymmärrys ovat yhteistyön kannalta merkittäviä (Kanninen & Sigfrids 2012, 135).

Yhteistyö koostuu lapsen tarpeista, eduista ja oikeuksista ja niiden toteuttamisesta (Kaskela & Kekkonen 2006, 14). Yhteistyön avulla pyritään siihen, että lapsi tulee nähdyksi, kuulluksi, ymmärretyksi ja kannatelluksi (Kaskela & Kekkonen 2006, 17). Lapselle on tärkeää saada kokemus siitä, että huoltajat ja päiväkodin työntekijät

tekevät yhteistyötä lapsen hyvinvoinnin parhaaksi (Kanninen & Sigfrids 2012, 137).

Kasvatusvastuu jakautuu huoltajien ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden välillä (Kaskela & Kekkonen 2006, Kanninen & Sigfrids 2012, 133 mukaan). Huoltajilla on vastuu lapsen kasvatuksesta kotona ja työntekijöillä päiväkodissa. Päiväkodin työntekijät ja huoltajat jakavat tietoa yhdessä neuvotellen ja sopien siitä, mikä on lapsen parhaaksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 20–21.) Näin sekä huoltajien että varhaiskasvattajien asiantuntemus tulee hyödynnetyksi lapsen kehityksen kannalta parhaiten (Koivunen 2009, 152).

Lapsella on kaksi kasvupaikkaa, koti ja päiväkot. Ne luovat lapselle fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia vahvistavan kokonaisuuden. (Kaskela & Kekkonen 2006, 24.) Lapsen päivä on täynnä erilaisia arkisia kasvatustilanteita. Kaikki kasvatustilanteet ovat lapselle tärkeitä. Arkisia kasvatustilanteita ovat esimerkiksi leikkihetket, ulkoilu, ruokailu ja erilaiset siirtymätilanteet (Kaskela & Kekkonen 2006, 24).

Voi sanoa, että tie vanhemman sydämeen käy lapsen kautta.

(Kanninen & Sigfrids 2012, 133)

Huoltajien osallisuus ja kokemus osallisuudesta syntyy, kun he pääsevät konkreettisesti vaikuttamaan esimerkiksi varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja toimintaan (Kaskela & Kekkonen 2006, 26). Osallisuus on jokaisen henkilökohtainen kokemus. Se on vastavuoroista tiedon ja kokemuksen vaihtamista (Kaskela & Kekkonen 2006, 27). Lasten huoltajia pyritään myös osallistamaan varhaiskasvatuksen toimintaan. Huoltajilla tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa suunnitteluun, toteutukseen sekä arviointiin. (Opetushallitus 2018, 30.)

Tahkokorpi-Kamppurin pro gradu -tutkielmassa tarkasteltiin vanhempien kokemuksia yhteistyön haasteista varhaiskasvattajien kanssa. Tutkimusta varten hän haastatteli neljää haasteita kokenutta vanhempaa. Tuloksista selvisi, että vanhemmat kokivat haasteiksi yhteistyösuhteen epäsymmetrisyyden sekä varhaiskasvattajien valta-aseman suhteessa vanhempiin. Vanhempien mielestä yhteistyön epäonnistumiseen vaikutti myös kasvattajien persoonalliset piirteet sekä puutteet vuorovaikutustaidoissa sekä ammatillisissa taidoissa. (Tahkokorpi-Kamppuri 2018.)

Tutkimuksessa vanhemmat toivat esille ajatuksiaan yhteistyön onnistumiseksi. Näitä oli esimerkiksi avoimuus, kunnioitus, kasvattajan vuorovaikutustaidot sekä positiivisen palautteen antaminen ja keskustelut päivittäisissä kohtaamisissa. Tahkokorpi-Kamppuri kirjoittaakin, että nämä piirteet ovat nousseet jo aiemmissakin tutkimuksissa ilmi ja niiden tulisi olla toimivassa yhteistyösuhteessa itsestään selviä. (Tahkokorpi-Kamppuri 2018.)

4.3 Lapsen kohtaaminen

Lapsen ja hoivaajan välille syntyy kiintymyssuhde. Se on lapselle synnynnäinen tarve. Hoivaajan läheisyys on lapselle ehto pysyä hengissä. Itku on lapselle ensimmäinen kiintymyskäyttäytymismuoto. Sen avulla lapsi saa hoivaajan tulemaan lähelle ja pyrkimään poistamaan itkun aiheen. Muita kiintymyksen elementtejä ovat esimerkiksi sensoriset aistimukset kuten tuoksut, kosketus ja kuulohavainnot. Näiden avulla lapsi pyrkii saamaan huomiota ja turvaa hoivaajaltaan. Kiintymyssuhteen ydin on turvallisuuden tunne sekä vaaralta suojautuminen. Jos lapsi on peiloissaan, lapsi ei pysty leikkimään eikä oppimaan, koska kiintymyssysteemi on aktivoitunut. (Sinkkonen 2018, 38–39 & 43.)

Sinkkonen (2018) esittelee kolme erilaista kiintymyssuhdemallia: turvallinen, välttelevä ja ristiriitainen. Turvallinen kiintymyssuhde syntyy, kun lapsi saa ilmaista kaikki tunteensa, myös negatiiviset tunteet, ilman hylkäämisen pelkoa. Lapsi pystyy luottamaan hoivaajaansa, joten se pystyy käyttämään voimavaransa leikkimiseen ja oppimiseen. Kiintymyssysteemi ei aktivoitu enää niin usein. Turvallinen kiintymyssuhde edistää lapsen sosiaalisten, emotionaalisten sekä kognitiivisten taitojen kehittymistä vuorovaikutuksessa. Välttelevässä kiintymyssuhteessa lapsen tulee selvittää tunteet itsenäisesti. Kielteisten tunteiden sietäminen on heikkoa. Lapsi oppii, että kielteisten tunteiden seurauksena hoivaaja katoaa. Näin ollen lapsi yrittää tukahduttaa tämän kaltaiset tunteet, jotta hoivaaja pysyisi läsnä. Ristiriitaisessa eli ambivalentissa kiintymyssuhteessa hoivaaja on epäjohdonmukainen. Lapsi ei voi olla varma, mitä hoivaajan reaktio tarkoittaa. Suhde hoivaajaan voi olla negatiivinen. Lapsi reagoi tilanteisiin tunnepurkauksilla. (Sinkkonen 2018, 46–47.)

Kun lasta hoitaa joku muu kuin oma huoltaja, on tärkeää, että lapsen ja päiväkodin työntekijän välille syntyy lämmin ja turvallinen suhde. Näin huolenpidosta kodin ulkopuolella tulee myönteinen kokemus, joka tukee lapsen emotionaalista kasvua.

(Kanninen & Sigfrids 2012, 52–53.) Varhaiskasvattajien tulee pyrkiä luomaan turvallinen suhde lapsen kanssa. Lapsi tarvitsee sensitiivisiä ja lämpimiä kiintymyssuhteita niin kotona kuin myös päiväkodissa. Lapsi kokee olonsa turvalliseksi, kun hän saa turvallista, johdonmukaista ja yksilöllisesti huomioivaa vuorovaikutusta. Kun varhaiskasvattajat vastaavat lapsen aloitteisiin lämpimästi ja kannustavasti, lapsi oppii hakemaan heiltä turvaa ja tukea. (Sainio, Pajulahti & Sajaniemi 2020, 83–84.) Myös Ahonen (2017, 78) toteaa, että hyvän vuorovaikutussuhteen luominen lasten kanssa edellyttää varhaiskasvattajalta sitoutumista lapsiryhmään. Se vaatii päiväkodin työntekijältä kiireetöntä kohtaamista jokaisessa tilanteessa. Lapsen kokemuksen äärelle on pysähdyttävä ja kuunnella ja ymmärtää lasta omana itsenään.

4.4 Erokokemus

Kun lapsi aloittaa päiväkodissa se on niin lapselle, kuin myös huoltajille erokokemus. Lapsi joutuu eroon tutusta hoivaajasta ja siirtyy kokonaan uuteen elämänvaiheeseen. Lapsi voi tuntea olonsa turvattomaksi ja hakea läheisyyttä päiväkodin työntekijöiltä. Vähitellen, kun lapsi tottuu uuteen tilanteeseen, uskaltautuu hän hakeutua muiden lasten seuraan ja leikkimään heidän kanssaan. Sopeutumiseen vaikuttaa kotona olevat kiintymysmallit sekä lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat tekijät. (Sinkkonen 2018, 69–70.) Elämänmuutos ja eroahdistus voivat näkyä lapsessa esimerkiksi pelkona uusi asioita ja ihmisiä kohtaan. Lapsi voi olla väsynyt, ärtyisä tai itkuinen ja kaikki erotilanteet ahdistavat lasta. (Kanninen & Sigfrids 2012, 68, 71.)

Varhaiskasvatuksen aloittamiseen tulisi panostaa niin päiväkodissa, kuin myös kotona. Lapselle voi kotona kertoa, mitä tulee tapahtumaan ja milloin. Lapsen kannalta on tärkeää, että huoltaja tulee mukaan tutustumaan päiväkotiin ja pysyy siellä lapsen kanssa. (Sinkkonen 2018, 72.) On tärkeä huolehtia, että lapsi saa riittävästi tukea ja aikaa sopeutuakseen uuteen tilanteeseen, jotta lapsi kokee olonsa turvalliseksi (Kanninen & Sigfrids 2012, 65). Ensimmäisen lapsen kanssa huoltajilla ei vielä ole kokemusta päivähoidon aloitukseen liittyvistä asioista, kuten miten lapsi reagoi aloitukseen tai miten pitkään sopeutuminen kestää. Tämän takia tiedon jakaminen on tärkeää, jotta huoltajien tietoisuus lapsen käytöksestä päiväkodin aloitusvaiheessa lisääntyy. (Kanninen & Sigfrids 2012, 141.) Lapsen päiväkodin aloittaminen on iso asia myös huoltajille. Myös huoltajat tarvitsevat tukea

erotilanteissa, joten heidänkin ikävä tulee huomioida ja siitä tulee keskustella.
(Vilén ym. 2011, 116–117.)

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Prosessi

Opinnäytetyö prosessi alkoi syksyllä 2020. Aihe opinnäytetyöhön nousi esille jo keväällä 2020 toimeksiantajaltamme ja aloitimme opinnäytetyön suunnittelun syyskuussa 2020. Kyseinen aihe vaikutti mielenkiintoiselta, koska pääsimme kehittämään päiväkodin käyttöön konkreettisen työkalun. Aihe tuki myös opintojamme, koska olemme molemmat suorittaneet varhaiskasvatuksen opintoja. Hyväksytimme aiheen ammattikorkeakoululla ja aloitimme opinnäytetyöprosessin. Prosessi alkoi opinnäytetyösuunnitelman laatimisella. Suunnitteluvaiheeseen kuului opinnäytetyön tavoitteen ja tarkoituksen määrittäminen sekä opinnäytetyön toteuttamisen suunnittelu. Etsimme ja kirjoitimme opinnäytetyöhömme tietoperustaa koko prosessin ajan.

Suunnitelma esitettiin lokakuussa ohjaavalle opettajalle ja sen pohjalta suunnitelmaan tehtiin muutoksia. Haimme tutkimuslupaa, joka myönnettiin lokakuussa 2020. Aloitimme lokakuussa myös tuotoksemme eli oppaan suunnittelun sekä laadimme kyselyn päiväkodin X lasten huoltajille. Kokosimme tietoperustaa ja rajasimme aihetta sekä suunnittelimme prosessin etenemistä.

Marraskuun alussa kyselylomake jaettiin huoltajille ja heille annettiin viikko vastausaikaa. Vastauksia tuli määräraikaan mennessä vähän, joten niitä otettiin vastaan myös määrärajan jälkeen. Päiväkodin yhteyshenkilön kanssa pidettiin etäyhteydellä palaverin, jossa esiteltiin alustava oppaan suunnitelma. Yhteyshenkilön kanssa keskusteltiin oppaasta ja hän toi esille omat toiveensa sisältöön liittyen. Näiden pohjalta teimme muutoksia suunnitelmaan ja aloitimme työstämään opasta. Kävimme päiväkodissa X ottamassa valokuvia, jotta saimme luotua visuaalista ilmettä oppaaseen. Marraskuun alussa oli myös ohjaustuokio ohjaavan opettajamme kanssa. Marraskuun aikana etsimme ja kirjoitimme tietoperustaa sekä teimme aiheen rajausta. Tämä oli opinnäytetyömme kannalta tärkeä vaihe, koska sekä aihe että raportin teoriaosuus selkiintyivät.

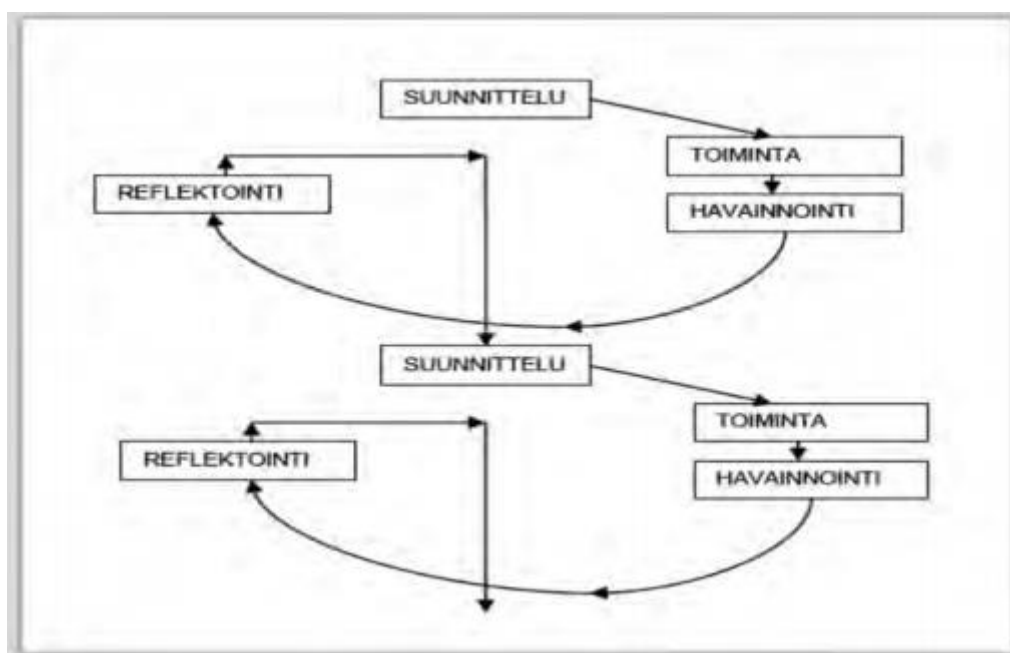
Joulukuussa kirjoitettiin opinnäytetyöraporttia sekä opasta. Analysoimme kyselyiden vastaukset, ja niiden pohjalta kokosimme oppaan sisältöä. Joulukuussa oli myös ohjaustuokio ohjaavan opettajamme kanssa, jolloin kävimme koko

opinnäytetyöraporttimme kohta kohdalta läpi. Tämän ohjaustuokion pohjalta teimme muutoksia raporttiin. Tammikuun aikana opinnäytetyöraporttia sekä opasta viimeisteltiin. Opas lähetettiin sähköpostilla päiväkodille X työntekijöiden arvioitavaksi. Työntekijöiden kommentit ja palautteet otettiin huomioon oppaan lopulliseen versioon. Tammikuun lopussa opinnäytetyö palautettiin arvioitavaksi. Helmikuussa opinnäytetyö esitettiin julkaisuseminaarissa ja julkaistiin Theseukseen. Opinnäytetyöprosessimme eteni kuvio 1 mukaisesti.

Kuvio 1. Opinnäytetyöprosessin kuvaus

Opinnäytetyö prosessi eteni spiraalimallin mukaisesti. Siinä toimintaa kuvataan spiraalina eli jatkuvana toimintana. Spiraalimallin kehät syntyvät perustelusta, organisoinnista, toteutuksesta ja arvioinnista. Ensimmäisen kehän jälkeen muodostuu aina uusia kehiä, joissa edellisiä vaiheita arvioidaan aina uudelleen. Spiraalimallissa olennaista on jatkuva arviointi sekä prosessin suunnan etsiminen ja tarkentaminen. Ominaista mallille on myös se, että asiat muuttuvat ja selkiintyvät prosessin edetessä eikä kaikkea voi suunnitella etukäteen. Vuorovaikutus, arviointi ja reflektiivisyys ovat tärkeä osa spiraalimallia. (Salonen 2013, 14–15.) Kuvio 2 havainnollistaa spiraalimallin mukaista toiminnan kulkua.

Kuvio 2. Spiraalimalli (Salonen 2013, 16)

Spiraalimalli näkyi toiminnassamme jatkuvana oman toiminnan reflektointina ja arviointina. Niin kuin mallille on ominaista, suunnitelmat muuttuvat tarpeen vaatiessa. Oppaan sisältö muuttui prosessin aikana useamman kerran ja spiraalimallin mukaisesti siihen vaikutti kyselyn tulokset sekä johtajan ja päiväkodin työntekijöiden palautteet. Arvioimme ja refleктоimme jatkuvasti työskentelyämme ja kehittimme omaa toimintaamme.

5.2 Aineiston keruu

Laadullisissa tutkimuksissa aineistoa voidaan kerätä esimerkiksi lomake- tai teemahaastattelun avulla. Tärkeää ei niinkään ole vastausten vertailukelpoisuus,

vaan se, että ne ohjaavat tuotoksen sisältöä. Aineiston laatu on siis määrää tärkeämpi seikka. (Vilkka & Airaksinen 2003, 57, 60, 64.) Vilkka (2015, 123, 94) kirjoittaa, että lomakehaastattelun käyttö on toimivaa, kun tutkimusongelma ei ole kovin laaja, vaan tavoitteena on yhtä asiaa koskevien kokemusten ja mielipiteiden kerääminen. Kyselylomakkeen etu on se, että vastaaja jää tuntemattomaksi. Kun kyselylomaketta suunnitellaan, on tärkeää, että tiedetään tutkimuksen tavoite, eli mihin kysymyksiin etsitään vastauksia (Heikkilä 2004, Vilkka 2015, 105 mukaan).

Lomakehaastattelu valikoitui aineistonkeruumenetelmäksi, jotta huoltajat voivat vastata kysymyksiin rehellisesti, ilman että heitä tunnistetaan. Kyselyn tavoitteena oli saada vastauksia siihen, miten huoltajat ovat kokeneet heidän lapsensa päiväkodin aloituksen ja millaisena he näkevät hyvän päiväkodin aloituksen. Mikä oli heidän mielestään toiminut ja mistä he olisivat halunneet lisää tietoa. Kysely jaettiin sellaisiin koteihin, joiden lapsi oli syksyllä 2020 aloittanut päiväkodissa X. Näin pyrittiin saamaan tuoreita kokemuksia päiväkodin aloitukseen liittyen. Oppaan kannalta oli tärkeää, että he, keillä oli tuorein kokemus päiväkodin aloituksesta, pääsivät vaikuttamaan oppaan sisältöön, jotta se hyödyttäisi tulevia käyttäjiä mahdollisimman paljon.

Lomakehaastattelun kysymykset tulee muotoilla spesifeiksi, jotta tulkinnanvaraa ei jäisi. Kysymysten pituuteen on myös kiinnitettävä huomiota. Lyhyet kysymykset ovat helpompi ymmärtää. Myös itse kyselyn pituuteen kannattaa kiinnittää huomiota, jotta vastaaja jaksaa vastata koko kyselyyn. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 202–203.) Kyselylomakkeessa on tärkeää käyttää peruskysymyksiä ja tyyliä, jos ei tiedä, tunteeko vastaajat ammattisanastoa. Kysymykset tulee muotoilla niin, että vastaajan on helppo selittää omat ajatuksensa ja näkemyksensä. Kysymysten tulisi alkaa mitä, miten tai miksi sanoilla silloin. (Vilkka & Airaksinen 2003, 61, 63.) Avointen kysymysten tarkoituksena on saada spontaaneja mielipiteitä vastaajilta (Heikkilä 2004, Vilkka 2015, 106 mukaan).

Lomakkeeseen valikoitui avoimet kysymykset, jotta huoltajat pystyivät vastamaan rehellisesti ja omin sanoin. Kysely pyrittiin pitämään lyhyenä, jotta huoltajat jaksavat vastata siihen. Kysymykset muodostettiin lomakkeeseen kahdella eri kielellä. Kyselyssä käytettiin käsitettä ”päiväkoti”, koska se oli huoltajille mahdollisesti tutumpi muoto ja se oli myös toiselle kielelle selkeämpi vaihtoehto. Kyselylomake

käytiin läpi ja hyväksytettiin toimeksiantajan yhteyshenkilön kanssa, ennen sen jakamista. Vilka ja Airaksinen (2003, 61) kirjoittavat, että kyselyissä tulee välttää kysymästä sellaisia asioita, jotka eivät tutkimukseen liity. Kyselyssä ei pyydetty mitään henkilökohtaisia tietoja, kuten sukupuolta tai lasten ikää, koska ne eivät olleet oleellisia asioita oppaan sisällön kannalta.

Lomakkeen yhteydessä on hyvä olla mukana saatekirje. Se on oleellinen osa tutkimuksen onnistumisen kannalta. Saatekirjeen tehtävä on vakuuttaa osallistujia tutkimuksen tärkeydestä ja sen luotettavuudesta. Osallistujalla on oikeus tietää tutkimuksesta ja siitä, mihin ja miten tietoja käytetään. Saatekirjeen sisällön perusteella osallistuja päättää, vastaako kyselyyn vai ei. (Vilka 2015, 189–191.) Saatekirje on kyselyn alussa, ja siinä kerrotaan, kyselyn taustat. Siinä kerrotaan miten ja mihin vastaukset tulee palauttaa. Saatekirjeessä kerrotaan myös asianmukaisesta luvasta teettää kysely.

Kyselylomakkeen kysymykset olivat:

1. Mitkä asiat ovat mielestänne tärkeitä saada tietää päiväkodin aloituksessa?
2. Mitkä käytännöt totesitte toimiviksi lapsenne päiväkodin aloituksessa?
3. Mistä olisitte halunneet lisää tietoa?

Ensimmäisellä kysymyksellä pyrittiin saamaan huoltajien ajatuksia siitä, mitkä asiat he kokivat tärkeiksi tietää, kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa. Lapsen päiväkodin aloitus on suuri elämänmuutos myös huoltajille, ja se saattaa nostaa esille kysymyksiä ja huolenaiheita. Vilén yms. (2011, 112–113) kirjoittavat, että varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea koko perhettä ja antaa tietoa varhaiskasvatuksesta. Huoltajien kanssa on hyvä keskustella heidän mieltään painavista asioista ja jakaa tietoa puolin ja toisin. Yhteistyö huoltajien ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden kesken takaa lapselle turvallisen päiväkodin aloituksen.

Toisen kysymyksen tarkoituksena oli saada tietoa siitä, mitkä käytännöt huoltajat kokivat toimiviksi käytänteiksi. Tässä kysymyksessä käytännöillä tarkoitettiin pehmeää laskua ja kotikäyntejä. Miten huoltajat olivat kokeneet esimerkiksi pehmeän laskun ja mikä merkitys sillä oli ollut heille. Kuten luvussa 4.1 on kirjoitettu, pehmeä lasku ja kotikäynnit ovat merkityksellisiä lapsen varhaiskasvatuksen

aloituksessa. Yhteistyö huoltajien ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden kesken alkaa näistä, joten oli tärkeä saada tietää, mikä merkitys sillä huoltajille oli.

Kolmannen kysymyksen tavoitteena oli tuoda näkyväksi huoltajien kokemuksia ja ajatuksia siitä, mistä huoltajat olisivat halunneet enemmän tietoa. Oliko jotain, josta heitä ei ollut ymmärretty informoida. Huoltajat ovat asiantuntijoita lastensa kanssa, joten oli tärkeää, että heitä kuultiin tässä asiassa. Tuomi ja Sarajärvi (2009, 92) kirjoittavatkin, että laadullisen tutkimuksen aineistosta voi löytyä kiinnostavia asioita, joita ei ehkä ole etukäteen osannut ajatella. Kolmannen kysymyksen vastausten pohjalta pystyttäisiin luomaan oppaaseen sisältöä, joka vastaisi huoltajien tarpeita.

5.3 Tulokset ja analysointi

Toiminnallisissa opinnäytetöissä ei ole välttämätöntä analysoida kerättyä aineistoa niin tarkasti kuin määrällisessä tutkimuksessa. Aineisto kannattaa kuitenkin jollain tapaa analysoida, jos sieltä halutaan tutkimustietona perustella sisältöä. (Vilka & Airaksinen 2003, 57,64.) Teemoittelu on laadullinen analyysimenetelmä, jossa aineistosta etsitään keskeisiä aihepiirejä eli teemoja. Teemoiksi kutsutaan niitä aiheita, jotka toistuvat aineistossa. (Jyväskylän yliopisto 2016.) Teemoittelua käytettiin kyselyn vastauksien analysoinnissa.

Kysely jaettiin 7 perheelle, ja vastauksia saatiin takaisin 4. Päiväkoti on kielikylpyyn suuntautunut, joten vastauksia saatiin kahdella kielellä. Kyselylomakkeiden palautuspäivä asetettiin viikon päähän oletetusta jakopäivästä. Palautuspäivään mennessä vastauksia saatiin kuitenkin vain yksi, joten lomakkeita otettiin vastaan myös myöhemmin. Alla olevaan taulukkoon (1) on koottu kaikkien kysymysten vastauksista nousseet teemat ja monta kertaa yhteensä ne esiintyivät kaikissa vastauslomakkeissa.

KYSELYN VASTAUKSISTA NOUSSEET TEEMAT	
RUTIINIT	8
PÄIVÄKODIN ARVOT, PERIAATTEET, SÄÄNNÖT	5
LAPSEN JA HUOLTAJAN KOHTAAMINEN	5

PEHMEÄ LASKU	4
HENKILÖKUNTA JA SIJAISET	3
MITÄ TARVITSEE MUKAAN	2
YHTEYSTIEDOT	2
PAIKALLINEN VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄJÄ	2
ALOITUSKESKUSTELU	1
RYHMÄJAKO	1
YHTEISTYÖTAHOT	1

Taulukko 1. Kyselyn vastauksien tulokset

Kyselyn vastauksista tärkeimmiksi teemoiksi nousi rutiinit, päiväkodin arvot, periaatteet ja säännöt, lapsen ja huoltajan kohtaaminen sekä pehmeä lasku. Myös henkilökunnan ja sijaisten tiedot koettiin tärkeiksi, mutta yhteyshenkilön pyynnöstä näitä tietoja ei kuitenkaan otettu oppaaseen niiden muuttuvuuden takia. Vastauksista tuli esille myös paikallinen varhaiskasvatuksen järjestäjä. Paikallisen varhaiskasvatuksen järjestäjän nettisivut liitettiin oppaan lukuvinkkeihin.

Huoltajat toivat vastauksissa esille päiväkodin arvot, periaatteet ja säännöt. Tulkittiin, että näillä tarkoitettiin päiväkotitoiminnan arvoja, periaatteita ja sääntöjä. Näitä emme olleet itse osanneet ajatella, mutta huoltajien toiveesta nämä esitellään oppaassa. Näihin lähteenä on käytetty organisaation Y:n omia materiaaleja.

Rutiinit huoltajat kokivat asioiksi, jotka olisi hyvä tietää. Rutiinit tulivat vastauksissa esille termeinä viikko-ohjelma, päivän ohjelma, viikko aikataulut sekä päiväkodin rutiinit. Matilaisen (2008, 23) mukaan rutiinit luovat lapselle perusturvallisuuden tunteen sekä auttavat lasta hahmottamaan ajan kulkua. Arki muodostuu lapselle rutiinien avulla sujuvaksi kokonaisuudeksi.

Vastauksista ilmeni, että huoltajat kokivat merkitykselliseksi lapsen sekä huoltajan kohtaamisen. Päiväkodin työntekijöitä kuvailtiin iloiseksi, mukavaksi ja mahtavaksi. Myös lapsen huomioiva kohtaaminen koettiin tärkeäksi. Ahosen (2017, 94) mukaan lämpimään vuorovaikutukseen kuuluu sitoutuminen lapsen kanssa vuorovaikutukseen sekä pysähtyminen ja lapsen arvostava kuuntelu. Lapsi tulee kohdata empaattisesti ja yksilöllisesti.

Kun kyseltiin lapsen lempijuttuja, jolloin tuli itselle parempi olo, kun tiesi että hänelle osataan ensimmäisinä päivinä keksiä mielekäästä tekemistä (kun muuten vieras paikka)

Huoltajien mielestä pehmeä lasku oli ollut lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa toimiva käytäntö. Kuten Vilén ym. (2011, 115) toteavat, lapsen päiväkodin aloitusprosessi alkaa pehmeällä laskulla, jonka tavoitteena on, että lapsi pääsee turvallisesti huoltajansa kanssa tutustumaan päiväkodin rutiineihin.

Kun sai olla mukana parin päivän ajan ja tutustua toimintaan. Samalla tutustui myös muihin lapsiin.

Erittäin toimivaksi käytännöksi koimme sen, että lapsen hoitoaikoja porrastuen pidennettiin.

Porrastaminen onnistui hienosti ainakin meidän lapsemme kanssa.

Päiväkodin yhteyshenkilön kanssa käydyistä keskusteluista nousi esille aikataulut, käytännöt kun lapsi tuodaan ja haetaan ja ryhmien sekä niiden ikäjakaumien esittely. Toivomuksena oli helppolukuinen ja helppokäyttöinen opasta. Oppaan sisältöön vaikuttivat ne asiat, jotka toistuivat vastauksissa useimmiten. Niiden, sekä päiväkodin johtajan toiveiden pohjalta, suunniteltiin ja koottiin oppaan sisältöä. Myös valmiita oppaita ja niiden sisältöjä sekä valmiita opinnäytetöitä tarkasteltiin sisällön suunnittelun yhteydessä.

5.4 Opas

Opas tehtiin päiväkodin työkaluksi, joka antaisi lasten huoltajille tietoa ja tukea päiväkodin aloituksessa. Oppaan tarkoituksena on antaa perheille tarvittavaa tietoa varhaiskasvatuksen aloituksesta. Opas luotiin organisaatio Y:n omalle Word-pohjalle, jotta siihen on tulevaisuudessa helppo tehdä tarvittavia muutoksia. Liitteessä

2 on opas, josta on poistettu tekstit sekä kuvat, joista päiväkodin yksikkö tai organisaatio voi olla tunnistettavissa.

Oppaassa ensimmäisenä on saatekirje lukijalle. Saatekirjeessä kerrotaan, miksi opas on tehty, kenelle se on tarkoitettu ja mitä se sisältää. Tämän jälkeen oppaassa esitellään mitä varhaiskasvatus on, ja miten sitä toteutetaan. Toiminta perustuu varhaiskasvatustalakiin ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, joten huoltajien on tärkeä tietää näistä. Seuraavaksi oppaassa kerrotaan kielen kehityksestä, koska päiväkotit X on kielikylypyyn suuntautunut. Kielen kehitystä esitellään yleisellä tasolla ja oppaassa kerrotaan, miten kielen kehitystä voidaan tukea päiväkodin arjessa. Kielen kehityksen jälkeen oppaassa kerrotaan leikistä, koska se löytyy varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelma perusteissa (2018, 38) sanotaan, että leikki on keskeinen työtapa varhaiskasvatuksessa ja sitä käytetään oppimisen välineenä. Se edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Leikkiä käytetään oppimisen välineenä, koska se on lapselle ominainen tapa elää ja toimia. Varhaiskasvatuksen työntekijöillä on tärkeä tehtävä turvata lapsille leikin edellytykset, ohjata tarvittaessa leikkiä sekä mahdollistaa kaikille lapsille osallistuminen.

Huoltajille teetetyin kyselyn vastauksissa nousi monesti esiin pehmeä lasku ja sitä käytetään päiväkotit X:ssä, kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa. Päiväkotit X:n käytäntöihin kuuluu myös kotikäynnit. Nämä molemmat on esitelty oppaassa, koska ne kuuluvat päiväkodin käytäntöihin, ja ne ovat merkityksellisiä lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa. Seuraavaksi oppaassa kerrotaan huoltajien ja varhaiskasvatuksen välisestä yhteistyöstä, koska sillä on suuri merkitys lapsen sopeutumiseen päiväkodissa. Yhteistyön perustana on luottamus, ja se, että huoltajat ja varhaiskasvatuksen työntekijät sitoutuvat toimimaan lapsen edun mukaisesti.

Seuraavaksi oppaassa kerrotaan, miten lapsi voi reagoida, kun tämä joutuu eroon huoltajistaan. Lapsen erokokemuksesta on kerrottu oppaassa, koska näin huoltajat osaavat varautua näihin tilanteisiin ja lapsen käytökseen. Ero aiheuttaa lapsessa ahdistusta ja stressiä, ja lapsi voi reagoida tähän eri tavoin. Tässä kohdassa kerrotaan myös, miten päiväkodissa voidaan varautua lapsen eroahdistukseen.

Oppaassa seuraavana on päiväkodin X ryhmien aikataulut. Aikatauluista tietoja toivoivat sekä huoltajat että yhteyshenkilö. Yhteyshenkilön toiveesta oppaassa on

myös ohjeita huoltajille, kun he tuovat ja hakevat lapsensa päiväkodista. Oppaassa on lista, missä kerrotaan, mitä päiväkotiin on otettava mukaan. Mitä mukaan -lista tuli esille huoltajien vastauksista. Näiden jälkeen esitellään päiväkoti X:n arvoja, joissa lähteenä on käytetty organisaatio Y:n omia materiaaleja. Loppuun on vielä koottu yhteen päiväkodin yhteystiedot sekä annettu huoltajille luvuvinkkejä.

5.5 Oppaan arviointi

Opasta arvioivat päiväkoti X:n työntekijät sekä yhteyshenkilö. Työntekijöiltä kerättiin palautteet kirjallisesti. Opas toimitettiin päiväkodin työntekijöiden tiloihin luettavaksi. Mukana oli saatekirje, jossa oli ohjeistus palautteen antoon. Toivoimme heidän antavan palautetta muun muassa oppaan sisällöstä, visuaalisesta ilmeestä, sanavalinnoista sekä antavan kehittämissuhteita. Yhteyshenkilöltä palautetta saatiin sekä kirjallisesti että suullisesti.

Työntekijöiden palautteet oppaasta olivat pääasiassa hyviä. He kehuivat visuaalista ilmettä, joka herättää lukijan mielenkiinnon. Työntekijöiden mielestä kuvitus oli onnistunut, koska kuvat oli otettu päiväkoti X:n tiloissa. Opas koettiin hyödylliseksi ja tietoa oli kattavasti. Työntekijät antoivat sisällön järjestyksestä palautetta, ja niiden mukaan oppaan sisällön järjestystä muutettiin. Yhteyshenkilö oli tyytyväinen oppaaseen ja sen sisältöön. Hän antoi kirjallisesti palautetta rakenteesta ja kirjoitustasusta. Näiden pohjalta lopulliseen oppaaseen tehtiin muutoksia.

6 YHTEENVETO

6.1 Pohdinta

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tehdä päiväkodille X selkeä opas, jonka tarkoituksena on tukea ja auttaa huoltajia lastensa varhaiskasvatuksen aloituksessa. Tarkoituksena oli välittää huoltajille tietoa aloitukseen panostamisen merkityksestä ja tärkeydestä. Kyselylomakkeen avulla kerättiin päiväkodin huoltajien kokemuksia ja ajatuksia heidän lapsensa päiväkodin aloituksesta. Näiden vastausten sekä yhteyshenkilön toiveiden pohjalta suunniteltiin oppaan sisältöä. Päiväkoti X:n työntekijät saivat myös antaa palautetta oppaasta ja sen sisällöstä.

Kyselyn avulla huoltajilta saatiin tuoreita kokemuksia heidän lapsensa varhaiskasvatuksen aloituksesta. Vastaukset antoivat hyvää tietoa siitä, mikä on toiminut ja mitä voisi kehittää. Oppaan sisällön kannalta vastaukset olivat tärkeitä. Pohdimme, olisimmeko saaneet erilaista tietoa, jos kyselylomakkeita olisi jaettu myös sellaisiin perheisiin, joiden lapsi on ollut kyseisessä päiväkodissa pidempään ja aloittanut aiemmin. Näin olisimme saaneet mahdollisesti enemmän vastauksia, mutta kokemukset aloituksesta eivät olisi olleet niin tuoreita. Olisimme voineet myös haastatella päiväkodin työntekijöitä, jotta olisimme saaneet heidän ajatuksiaan päiväkodin aloituksesta. Tämä olisi tuonut mahdollisesti uusia näkökulmia oppaaseen. Toinen meistä on päiväkodissa X töissä, joten pohdimme, oliko sillä vaikutusta yhteistyöhön päiväkodin työntekijöiden ja huoltajien kanssa. Olisimmeko saaneet erilaisia vastauksia ja palautteita, jos tilanne olisi ollut erilainen.

Kyselylomakkeessa kysymykset olivat kahdella eri kielellä, mikä saattoi vaikuttaa kysymysten ymmärtämiseen, koska lauserakenteet saattoivat olla erilaiset. Myös vastauksia tuli kahdella eri kielellä, mikä saattoi vaikuttaa niiden tulkintaan. Lomakkeen sanavalinnat mietittiin sen mukaan, mitkä olisivat huoltajille tuttuja ja helposti ymmärrettäviä. Kyselylomakkeessa oli avoimia kysymyksiä, joten riskinä voi olla, että kysymykset ymmärretään väärin ja vastataan aiheen vierestä. Jos aloittaisimme kyselylomakkeen suunnittelun ja tekemisen uudelleen nyt, antaisimme kyselylomakkeen suunnittelulle enemmän aikaa. Tutustuisimme syvällisemmin teoriaan, jotta esimerkiksi kyselylomakkeen kysymysten muodostaminen olisi onnistuneempaa.

Kyselyssä oli tietty palautuspäivä, mutta siihen mennessä vastauksia oli tullut vain yksi, joten päätettiin ottaa vastauksia vastaan vielä tämän päivämäärän jälkeen. Kaikille huoltajille ei pystytty jakamaan kyselyä samana päivänä, joten tämä vaikutti myös palautuksiin. Päiväkodin työntekijät muistuttivat huoltajia vielä lomakkeen palauttamisesta. Pohdimme, olisiko vastauksia tullut enemmän, jos kysely olisi lähetetty huoltajille sähköisesti. Päädyimme paperiseen kyselylomakkeeseen, koska se oli todettu päiväkodilla X toimivaksi tiedonvälitystavaksi.

Oppaaseen sisällytettiin asioita, jotka koettiin tärkeiksi lapsen varhaiskasvatuksen aloituksen kannalta. Oppaaseen kirjoitettiin esimerkiksi mitä varhaiskasvatus on, koska varhaiskasvatuslaki sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat päiväkodin toimintaa. Koimme myös tärkeäksi tuoda esille kiintymyssuhteet, koska ne ovat lapsen kehityksen kannalta tärkeitä ja merkityksellisessä asemassa varhaiskasvatuksen aloituksessa. Lapsen päiväkotiin sopeutumiseen vaikuttaa se, miten lapsi ja huoltaja kohdataan ja miten he sen kokevat. Opinnäytetyömme tietoperustaa rajattiin koko prosessin ajan ja se oli ajoittain haastavaa. Lapsen varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyy paljon teemoja, joista olisimme voineet kirjoittaa. Halusimme kuitenkin keskittyä oppaan kannalta oleellisimpiin asioihin.

Opinnäytetyöprosessi eteni sujuvasti. Spiraalimallin mukaisesti toimiminen osoitautui toimivaksi. Koko opinnäytetyöprosessimme aikana kehitimme omaa toimintaamme refleктоimalla sitä. Jäimme hieman jälkeen suunnittelemastamme aikataulusta, mutta olimme varautuneet mahdolliseen viivästymiseen. Halusimme kuitenkin tehdä sekä opinnäytetyöraporttimme että oppaan huolellisesti loppuun asti, joten viivästyminen ei haitannut.

Opinnäytetyöprosessi oli monivaiheinen ja opettavainen. Opimme paljon varhaiskasvatuksen teoriapohjasta, joka on tulevaisuuden työkuvamme kannalta hyödyllistä. Opimme myös paljon uutta tieteellisen raportin kirjoittamisesta ja tutkimuksellisista prosesseista. Mielestämme oli antoisaa ja opettavaista päästä suunnittelemaan ja kehittämään työelämän kannalta tärkeä ja hyödyllinen konkreettinen työkalu. Opimme työelämän kannalta tärkeää kehittämistyöskentelyä. Oppaasta tuli mielestämme hyvä kokonaisuus, ja toivomme, että päiväkotit X hyötyvät siitä tulevaisuudessa.

Sosionomin työnkuvaan varhaiskasvatuksessa kuuluu lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen yhteistyössä huoltajien kanssa sekä vahvistaa koko perheen hyvinvointia. Perheiden kokonaisvaltainen tukeminen ja heidän kanssaan työskentely on sosionomin ydinosaaamista. (Arene 2017, 14.) Koemme, että opasta tehdessä sosionomin ydinosaaaminen konkretisoitui. Opas on työväline, jolla vahvistetaan perheiden hyvinvointia. Koimme, että ammatillinen osaamisemme vahvistui opinnäytetyöprosessin aikana.

6.2 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyö tehtiin hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Koko prosessin aikana pyrimme huomiomaan eettisyyden ja luotettavuuden näkökulmat. Tutkimusta tehdessä on otettava huomioon huolellisuus ja tarkkuus, rehellisyys, eettisyys ja salassapito (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012, 6) ohjeen mukaan hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu esimerkiksi asianmukaisen tutkimusluvan hankkiminen, asianmukaisten tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmien käyttö sekä oikeaoppinen viittaaminen muihin teoksiin. Myös tulosten luottamuksellinen käsittely kuuluu hyvään tieteelliseen käytäntöön.

Opinnäytetyöprosessin alussa sovittiin kaikkien osallistujien kesken oikeudet, vastuut ja velvollisuudet koskien prosessia (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Organisaation Y käytäntöjen takia, opinnäytetyöraportissa organisaatiota eikä päiväkodin yksikköä saanut mainita nimellä eikä ne saanut olla tunnistettavissa. Kunnioitimme tätä raporttia kirjoittaessa ja esimerkiksi liitteenä olevasta oppaasta poistettiin kohdat, joista kyseinen päiväkodin yksikkö olisi tunnistettavissa.

Tutkimuslupaa haettiin asianmukaisesti organisaatiolta Y ja kun se oli myönnetty, saimme teettää kyselyn lasten huoltajille. Kyselyyn liitettiin saatekirje, jossa kerroimme, miksi kysely tehdään ja ketkä sen tekee. Saatekirjeessä pyysimme vielä huoltajilta lupaa käyttää heidän vastauksiaan ja painotimme käsittelevämme vastauksia luottamuksellisesti. Kävimme myös kuvaamassa päiväkodin tiloja oppaan kuvitusta varten.

Kyselylomakkeessa ei kysytty henkilötietoja, koska ne eivät olleet opinnäytetyömme kannalta oleellisia. Yksityisyys säilyi, koska vastaukset eivät olleet

tunnistettavissa ja ne käsiteltiin vasta kun kaikki vastaukset olivat kasassa, vaikka palautukset myöhästyivät annetusta päivämäärästä. Kyselyn vastauksien asiallinen säilyttäminen ja hävittäminen otettiin huomioon.

6.3 Jatkokehittämisehdotukset

Opinnäytetyön tuotoksena syntynyttä opasta olisi mahdollista kehittää laajemmaksi kokonaisuudeksi. Kehittämisehdotuksena omien pohdintojemme pohjalta nousi esiin ryhmien yksityiskohtaisempi esittely. Oppaaseen voisi lisätä erillisen osion, johon olisi koottu valmiiksi ryhmäkohtaiset tiedot. Kun aloittava perhe saa oppaan, siinä olisi esitelty lapsen tuleva ryhmä, puhelinnumero sekä esitelty ryhmän hoitajat. Osiossa voisi olla esiteltynä tarkemmin myös ryhmän aikataulut sekä päiväkodin suunnitelmat tuleville kuukausille.

Tulevaisuudessa oppaan toimivuutta voitaisiin tutkia huoltajien käyttökokemusten avulla. Heille voitaisiin järjestää esimerkiksi uusi kysely koskien opasta ja sen sisältöä. Myös työntekijöiden kokemukset oppaan toimivuudesta olisivat hyödyllisiä. Näiden avulla opasta olisi mahdollista kehittää vastaamaan vielä enemmän heidän tarpeitaan. Pohdimme myös, että miten lapsen ääni saataisiin kuuluviin ja vaikuttaisiko se oppaaseen.

LÄHTEET

- Ahonen, L. 2017. Haastavat kasvatustilanteet. Lämpimän vuorovaikutuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ahonen, T., Määttä, S., Meronen, A. & Lyytinen, P. 2014. Kielenkehityksen vaikeudet. Teoksessa Siiskonen, T., Aro, T., Ahonen, T. & Ketonen, R. (toim.) Joko se puhuu? Kielenkehityksen vaikeudet varhaislapsuudessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 72–103.
- Arene ry. 2017. Sosionomi tuottaa hyvinvointia läpi elämänkaaren. Ammattikorkeakoulutus sosiaalialan muutoksen edistäjänä. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Viitattu 11.1.2021. Saatavissa: http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_sosionomiselvitys_pitka_raportti_fin.pdf?t=1526901428
- Hassinen, S. 2005. Lapsesta kasvaa kaksikielinen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Helenius, A. & Lummelahti, L. 2013. Leikin käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Jyväskylän yliopisto. 2016. Teemoittelu. Viitattu 27.11.2020. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/teemoittelu>
- Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2020. Eheä kasvupolku – Haaste Yhteistyölle. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. 5. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 78–94.
- Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena, Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä. Väitöskirja. Tampere.

Viitattu 20.11.2020. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80013/7ca705d5-e5be-415f-b70b-4b862c8e707f.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Kivijärvi, T. 2020. Vieras- ja monikielisen lapsen ja perheen tukeminen. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. 5. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 255–267.

Koivunen, P. 2009. Hyvä päivähoito. Jyväskylä: PS-kustannus.

LAB-ammattikorkeakoulu. 2020. Tutkimuksellinen ja toiminnallinen opinnäytetyö. Viitattu 19.11.2020. Saatavissa: <https://moodle.lut.fi/mod/resource/view.php?id=66882>

Laakso, M. 2014. Kielellinen vuorovaikutus ja viestintä. Teoksessa Siiskonen, T., Aro, T., Ahonen, T. & Ketonen, R. (toim.) Joko se puhuu? Kielenkehityksen vaikeudet varhaislapsuudessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 22–50.

Lyytinen, P. 2014. Kielenkehityksen varhaisvaiheet. Teoksessa Siiskonen, T., Aro, T., Ahonen, T. & Ketonen, R. (toim.) Joko se puhuu? Kielenkehityksen vaikeudet varhaislapsuudessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 51–71

Matilainen, T. 2008. Lapsi elää rutiineista - helppo ja hyvä arki. Jyväskylä: Gummerus.

Merikoski, H. & Pihlaja, P. 2019. Puheen ja kielenkehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) Varhaiserityiskasvatus. 2. päivitetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 201–221.

Nurmilaakso, M. 2014. Pienen lapsen kielellinen tietoisuus osana kielen kehitystä. Teoksessa Nurmilaakso, M. & Välimäki, A. (toim.) Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Unigrafia Oy, 31–41.

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelma perusteet 2018. Viitattu 30.9.2020. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Opetushallitus. 2020. Oppimisen alueet. Viitattu 27.11.2020. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/180574_oppimisen-alueet.pdf

Sainio, T., Pajulahti, R. & Sajaniemi, N. 2020. Näin tuet lapsen itsesäätelyä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 29.9.2020. Saatavissa: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Sinkkonen, J. 2018. Kiintymyssuhteet elämänkaareissa. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Tahkokorpi-Kamppuri, S. 2018. Vanhempien kokemuksia yhteistyön haasteista varhaiskasvattajien kanssa. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden pro gradu -tutkielma. Viitattu 16.12.2020. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/103402/1526385673.pdf?sequence=1>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. 11. uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 1.10.2020. Saatavissa: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Varhaiskasvatuslaki. 540/2018. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Vilkka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vilén, M. Vilhunen, R. Vartiainen, J. Sivén, T. Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2011. Lapsuus, erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOYpro Oy.

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake huoltajille

Hyvät huoltajat,

Opiskelemme LAB-ammattikorkeakoulussa sosionomeiksi (Sosiaalipedagoginen varhaiskasvatus) ja teemme opinnäytetyötä päiväkodille X. Tuotamme päiväkodille oppaan, jonka tarkoitus on tukea perheitä lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa.

Tämän kyselylomakkeen avulla keräämme kokemuksianne ja mielipiteitänne koskien päiväkodin aloitusta. Haluamme kehittää nykyisiä käytäntöjä, joten huomioisimme mielellämme teidän kokemuksianne.

Kyselyn tekemiseen on saatu asianmukainen lupa. Käsittelemme vastauksianne luottamuksellisesti ja nimettömänä, mitään henkilötietoja emme kerää.

Ohessa ovat avoimet kysymykset, joihin toivomme rehellisiä vastauksia. Täytetty lomake palautetaan mukana tulevassa kirjekuoressa päiväkodin henkilökunnalle tai päiväkodin postilaatikkoon. Palautattehan viimeistään: 10.11.2020

Terveisin

Nelli Arola & Hanna Vahvaselkä

Annan luvan käyttää vastauksia opinnäytetyössä.

KYSYMYKSET

1. Mitkä asiat ovat mielestänne tärkeitä saada tietää päiväkodin aloituksessa?

2. Mitkä totesitte toimiviksi käytännöiksi lapsenne päiväkodin aloituksessa?

3. Mistä olisitte halunneet lisää tietoa?

